

αμβολή

Κυριακή, 24 Μαρτίου 2013

8:14 πμ

Σημασία:

Αναβολή =φορεσιά, ενδυμασία αλλά ειδικότερα η λατινική Αμβόλλα (η) Ήταν ένας ανδρικός μανδύας που χρησιμοποιείτο στην αρχαία Ρώμη και στην αρχαία Ελλάδα.

Εγκυκλοπαιδικά:

Οι Ρωμαίοι χρησιμοποιούσαν αυτό το μάλλινο παλτό για προστασία από τον ψυχρό πόλεμο ή όταν ταξίδευαν. Αργότερα το χρησιμοποιούσαν κυρίως από οι Στωικοί φιλόσοφοι στη Ρώμη ως χιτώνα philosophicum, μιμούμενοι τους Έλληνες φιλοσόφους οι οποίοι διακρίνονταν από ένα συγκεκριμένο φόρεμα.

Ετυμολογία:

Στη Λατινική abollam, ένδυμα που ρίχνεται στους ώμους

Από το αρχαίο ρήμα αναβάλλω = που έχει και την σημασία του φορώ, ενδύομαι, φέρω , προέρχεται η αναβολή = αυτό που αναβαλλόμεθα, του φοράμε, δηλαδή το ρούχο, το ένδυμα . Στους ποιητές λέγονταν **αμβολή**.

ήν δέ ή μέν εργατική και ανδρική και αυχηρά την κόμην. τώ χεῖρε τύλων ανάπλεως, διεζωσμένη τήν έσθήτα. τιτάνου καταγέμουσα, οίος ήν ό θειος οπότε ξέοι τους λίθους ή έτερα δέ μάλα ευπρόσωπος και τό σχήμα ευπρεπής και **κόσμιος την άναβολήν**.

Βλ. Λουκιανου Ευπνιον

Ο άλλη σημασια του αναβάλλω είναι μεταθετω κάτι χρονικά για να γίνει σε μελλοντικό χρόνο. Πχ. Αναβολή της δικής.

Ξενόγλωσσα

Ιταλικά

Αγγλικά

Γαλλικά

Εικόνες:

Ρωμαιοι με abolla

Φράσεις: του εψαλλε τον αναβαλλομενο

Η φραση λεγεται με την εννοια τον επεπληξε σφοδρότατα επι πολλή ωρα. Συνώνυμα κατσάδα, επίπληξη, μαλωμα, πόστα (από το Ιτ. Posto = Θεση) τον εβαλε στη θεση του.

«Σέ τόν αναβαλλόμενον», ἦχος πλ.α΄. Δοξαστικόν τῶν Ἀποστίχων τοῦ Ἑσπερινοῦ τοῦ Ἁγίου καί Μεγάλου Σαββάτου (Ἀποκαθηλώσεως) :

Σε **τον αναβαλλόμενον** το φως, ὡσπερ ἱμάτιον,καθελών Ἰωσήφ ἀπό του ξύλου συν Νικοδήμω, και θεωρήσας νεκρόν, γυμνόν, ἀταφον,ευσυμπάθητον θρήνον αναλαβών, οδυρόμενος ἔλεγεν· οἱμοι, γλυκύτατε Ἰησοῦ ὄν προ μικροῦ ο ἥλιος εν Σταυρῷ κρεμάμενον θεασάμενος, ζόφον περιεβάλλετω,και η γη τω φόβω εκυμαίνεται, και διερρήγνυτο ναοῦ το καταπέτασμα· ἀλλ' ἰδού νυν βλέπω σε, δι' ἐμέ εκουσίως υπελθόντα θάνατον· πῶς σε κηδεύσω, Θεέ μου; ἢ πῶς σινδόσιν ειλῆσω; ποίαις χερσί δε προσψαύσω, το σον ακήρατον σώμα; ἢ ποία ἄσματα μέλψω, τη ση εξόδω, οικτίρμον;Μεγαλύνω τα Πάθη σου υμνολογῶ και την ταφήν σου,συν τη Αναστάσει, κραυγάζων· Κύριε, δόξα σοι.

Η παρομοίωση "ο αναβαλλόμενος το φῶς ως ἱματιον" βρισκεται στους Ψαλμούς του Δαβιδ 103.2. κατά το μασοριτικο κειμενο 104.

*Κύριε ὁ Θεός μου, ἐμεγαλύνθησ σου σφόδρα, ἐξομολόγησιν καὶ μεγαλοπρέπειαν ἐνεδύσω **ἀναβαλλόμενος φῶς ὡς ἱμάτιον**, ἐκτείνων τὸν οὐρανὸν ὡσεὶ δέρριν· 3 ὁ στεγάζων ἐν ὕδασι τὰ ὑπερῶα αὐτοῦ, ὁ τιθεὶς νέφη τὴν ἐπίβασιν αὐτοῦ, ὁ περιπατῶν ἐπὶ πτερύγων ἀνέμων·*

Φυσικά ο ὕμνος απευθύνεται στον Πατέρα. Ο Υιός τότε τελούσε εν εφεδρεία.

Δεν είναι εύκολο να διαπιστώσουμε από ποια πηγη εμπνεύστηκε ο λαος για τη φάση αυτή.

Ο Ψαλμος του 103 του Δαβιδ είναι γνωστός γιατι ψέλνεται και στην εκκλησία .

1. Πιθανον γιατι διαρκει πολύ : 34 στιχοι. Αλλα υπαρχουν και αλλοι ψαλμοι που είναι ακομα μεγαλύτεροι πχ. Ο 78 με 71 στιχους. (πβλ. Του εψαλε τον **εξαψαλμο** με την ιδια ακριβώς σημασια. Αποτελειται από 6 ψαλμοι : 3,37,62,87,102,142 οχι όμως τον 103 τον "αναβαλλομενο")

Ὁ Ἐξάψαλμος, εἶταμε, δημιουργεῖ μέ τήν ἀνάγνωσή του μιά κατασκευαστική καί σκοτεινή ἀτμόσφαιρα, πού θυμίζει τήν Δεύτερη τοῦ Κυρίου Παρουσία· γι' αὐτό καί εἶπαμε ὅτι στόν Ἐξάψαλμο καί δέν καθόμαστε καί δέν κινούμαστε, ἀκόμη δέ δέν κάνουμε οὔτε σταυρούς οὔτε μετάνοιες, ἀκριβῶς γιά τόν λόγο νά μὴν κινούμαστε. Τούς σταυρούς καί τίς μετάνοιες τίς κάνουμε στήν ἀρχή καί στό τέλος τοῦ Ἐξαψάλμου.

Ἐξάψαλμος πρῶτα ψαλλόταν, γι' αὐτό καί μέχρι σήμερα ἀκοῦμε τήν φράση «**θά σοῦ ψάλλω τόν Ἐξάψαλμο**».

Κανόνιζαν δε οἱ ψάλτες μέ τήν ψαλμωδία τους τό τέλος τοῦ Ἐξαψάλμου νά πέσει μέ τό χάραγμα, γιὰτί μετά θά ἔλεγαν τόν ψαλμό «**Θεός Κύριος καί ἐπέφανεν ἡμῖν**».

[ΠΗΓΗ](#)

Σχόλιο δικό μου: Δηλαδή δεν ἐφθανε που τους ἐβγαζαν την ψυχή στο ψάλσιμο ἀλλα τους είχαν και στρατιωτάκια ακούνητα και ἀγέλαστα. Ἄρα το μαρτύριο ἀφησε εποχή και ... παροιμιακή φράση. Πρῶτα υπήρξε ο ἐξάψαλμος και μετά ο εκτός εξαψάλμου « αναβαλλόμενος » ο 102 του ἐξάψαλμου και ο αναβαλλόμενος (103) αρχίζουν το ίδιο και οι δύο με την φράση « Ἐυλόγει η ψυχή μου τον Κύριο», ἴσως αὐτό να προκάλεσε σύγχυση και ο αναβαλλόμενος ἐντάχθηκε στην ίδια σημασία με τον ἐξάψαλμο. Το 653 δεν ἐξηγεῖ γιατί ἐπέλεγε αὐτός ο ψαλμός.

Παρεμπιπτον σχολιο: Παρεμφερής φράση , εκκλησιαστικῆς προέλευσης: **τουτα εἶπε χύμα**

*καὶ πάλιν Δόξα, καὶ νῦν. Εἶτα τοὺς ἐφεξῆς Στίχους, **χύμα** καὶ ἀνευ μέλους, εἰ ἔστιν ἐκτὸς τῆς μεγάλης*

Το ρημα ψάλλω σημαίνει αγγιζω, τανυω, ἢ νύσσω τις χορδες κάποιου εγχόρδου μουσικῶ ὀργάνου, συνήθως ἀρπας. Ἀπό το ρ. ψαω > ψαυσις < αψαω > απτομαι. Ἐδωσε τα παραχωγα

2. Πιθανόν από το Δοξαστικόν της αποκαθλησης όπου περιγράφει τραγικά πράγματα ή γιατί ψέλνεται αργά

[ΑΚΟΥΣΤΕ ΤΟΝ ΑΝΑΒΑΛΛΟΜΕΝΟ](#)

Συγγενικά αναβολεύς

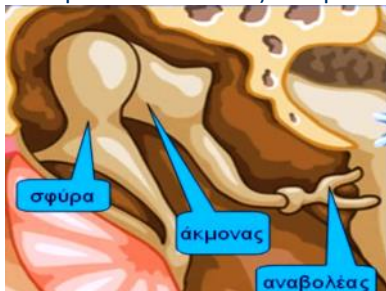
1. Ουσιαστικό και αυτό από το αναβάλλω.

Στην αρχή σημαίνει τον υπηρέτη που βοηθούσε τον ιππέα να ανεβεί (αναβληθεί) στο άλογό του. Αργότερα έτσι ονομάστηκε ειδικό εξάρτημα που είναι μέρος της σαγής του ιππού (κν σκάλα)

Πραγματική καινοτομία στην ιππική τέχνη αποτέλεσε η χρήση του μεταλλικού αναβολέα (ο Μαυρίκιος τον ονομάζει "σκάλα"), ο οποίος βελτίωσε τη σταθερότητα του ιππέα επάνω στο άλογο και τον έκανε να μάχεται με περισσότερη αποτελεσματικότητα. Από ερευνητικής πλευράς είναι δύσκολο να προσδιοριστεί το πού δημιουργήθηκε αυτή η φαινομενικά απλή κατασκευή. Η άποψη για έναν αρχικό τύπο από σχοινί, ιμάντα ή ξύλο είναι αποδεκτή από μερικούς ερευνητές, ενώ άλλοι την απορρίπτουν. Η παλαιότερη απεικόνιση αναβολέα, όχι όμως μεταλλικού, προέρχεται από την Ινδία και χρονολογείται τον 1ο αι. π.Χ. Απλοί ξύλινοι αναβολείς βρέθηκαν στο Καζακστάν, στη Γιακουτία, στη Μπασκίρια και στην Τούβα της κεντρικής Ασίας, ενώ ξύλινοι αναβολείς με μεταλλική επικάλυψη βρέθηκαν σε ταφές της περιόδου του 4ου-6ου αιώνα στη βορειοανατολική Κίνα, στην Κορέα και στην Ιαπωνία. Οι κορεατικοί αναβολείς, που χρονολογούνται κατά τα έτη 470-550, είναι από χυτό σίδηρο και αχλαδόσχημοι. Ιδιοσχήμα έχουν και οι κινεζικοί αναβολείς από χυτό ορείχαλκο. Αυτός ο τύπος μεταλλικού αναβολέα αποτελεί και το παλαιότερο δείγμα που βρέθηκε στην Ευρώπη (τέλη 6ου και αρχές 7ου αιώνα), σε αβαρικές ταφές στην Ουγγαρία. Χρήση μεταλλικού αναβολέα έχει αποδοθεί και στους Ούννους, αν και δεν έχουν βρεθεί αναβολείς σε ουννικές ταφές. Ο αναβολέας, όπως πρωτοεμφανίστηκε στη Δύση στις αβαρικές ταφές της Ουγγαρίας, έχει αντιστοιχίες με δείγματα από την Κίνα και το γεγονός αυτό αποτελεί μια ένδειξη ότι οι μεταλλικοί αναβολείς προέρχονται από την Κίνα, ίσως από τον 4ο αιώνα. Σε κάθε περίπτωση τόσο η έλευση του αναβολέα στην Ευρώπη, όσο και η χρήση του από τους Βυζαντινούς αποδίδεται μάλλον δικαιολογημένα στους Αβάρους.

2. Οστάρτιο του έσω ωτός, Ονομάστηκε έτσι λόγω της ομοιοτητάς του με τον αναβολέα (1)

Αναφορές

ὁ δὲ τόπος οὗτος Ἀρμενία
ἐκαλεῖτο ἢ πρὸς ἐσπέραν. ὑπαρχοῦ δ' ἦν αὐτῆς Τιρίβαζος,
ὁ καὶ βασιλεὶ φίλος γενόμενος, καὶ ὁπότε παρείη, οὐδεὶς
ἄλλος βασιλέα ἐπὶ τὸν ἵππον ἀνέβαλλεν.

Appianus Hist., *Libyca.* {0551.009} close

γεγυμνασμένην, τῶν δ' ἐχθρῶν Σύφακα μὲν αἰχμάλω- (10)
τον ἐλεῖν αὐτοχειρί, Καρχηδόνι δ' αἴτιον τῆς ἀναστά-
σεως γενέσθαι, πάνταν ἀσθενῆ Ῥωμαίοις ὑπολιπόντα.
(500.) ἔφου δὲ καὶ τὸ σῶμα μέγας τε καὶ εὐρωστος ἐς γῆρας
πολὺ καὶ μάχης ἐπειρᾶτο μέχρι τοῦ θανάτου ἵππου
τε χωρὶς ἀναβολέως ἐπέβαινε. καὶ μεγίστῳ δὴ τῷδε
τεκμηριώσαι μάλιστα <τις ἂν> τὴν εὐρωστίαν αὐτοῦ· πολ-
λῶν γὰρ αὐτῷ παίδων γιγνομένων τε καὶ ἀποθνησκόντων (5)
οὔποτε μὲν ἦσαν αὐτῷ μείους τῶν δέκα, τετραετὲς δὲ
(501.) παιδίον ἐνενηκοντούτης ὧν ἀπέλιπεν. ὁ μὲν δὴ Μασσα-
νάσσης ὧδε χρόνου τε καὶ σώματος ἔχων ἐτεθνήκει,

Ποίηση

18

Πλούσιαι πόρπαι προς στολήν
διάλιθοι συνείχον
της κόρης την **αναβολήν**,
κ' εις την χρυσήν της κεφαλῆν
τον πλούτον των βοστρύχων.

Αλ. Ραγκαβή -Διονύσου πλους

Βιβλιογραφία

Κωδ: 492

Τίτλος: The etymology of the words of the Greek language

Συγγραφέας: Francis Edward J. Valpy

Εκδότης: LONGMAN

Έτος: 1860

Μορφή: PDF

Κωδ: 653

Συγγραφέας: ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΛΟΥΠΑΣΗΣ

Τίτλος: ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΦΡΑΣΕΟΛΟΓΙΑΣ ΣΤΗ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΩΣΣΑ

Εκδότης: ΣΜΙΛΗ

Έτος: 2003

Βλ. Εσθήματα.

Copyright© 2012 by Aris Stougiannidis